

Retssystemer - Belgien

Dette afsnit indeholder en oversigt over organisationen af domstole og retter.

Domstolssystemet og retssystemer

Det belgiske retssystem er et **borgerligt retssystem**, der består af en række kodificerede regler, der anvendes og fortolkes af dommerne.

I Belgien er forvaltningen af domstole og retter **en enekompetence på forbundsniveau**.

Principper

Inden det belgiske retssystems opbygning beskrives, er det hensigtsmæssigt at minde om visse generelle principper på forfatningsniveau vedrørende **den belgiske retsorden**.

Ved forfatningen er der ud over en lovgivende og en udøvende magt oprettet en dømmende magt, der udøves af domstolene. Domstolene udgør parallelt med de øvrige statsmagter en **uafhængig magt**.

Domstolene udøver den dømmende magt inden for rammerne af lovgivningen. Den dømmende magt har til opgave at dømme. Den anvender således retten: Den pådømmer tvister på det civilretlige område og afgør straffesager, der er rejst mod personer, der har begået en lovovertrædelse. Man sonderer mellem dommerstanden (dommere og assessorer ved domstole og retter) og anklagerstanden (den offentlige anklager eller anklagemyndigheden).

I medfør af forfatningens artikel 144 og 145 behandler domstolene alle civilretlige tvister og de fleste sager vedrørende borgerlige rettigheder, medmindre andet er fastsat i loven.

Domstole kan kun oprettes i medfør af lov. Forfatningen er til hinder for, at der etableres særdomstole, uanset hvordan de benævnes.

Retsmøderne er offentlige, medmindre dette er i strid med hensynet til den offentlige orden eller moral, og i sådanne tilfælde træffer domstolen afgørelse herom (forfatningens artikel 148, stk. 1). Princippet om offentlige retsmøder gør det bl.a. muligt at sikre åbenhed i retsvæsenet.

Alle afgørelser skal være **begrundet**. De afsiges på offentlige retsmøder (forfatningens artikel 149). Kravet om, at alle afgørelser skal være begrundet, jf. forfatningen og retsplejelovens (Code judiciaire) artikel 780, betyder, at domstolen skal tage udgangspunkt i de faktiske og retlige oplysninger, parterne er fremkommet med i deres indlæg. Begrundelsen skal være fuldstændig, klar, præcis og hensigtsmæssig. Kravet om begrundede retsafgørelser og domstolenes uafhængighed sikrer borgerne mod, at domstolene træffer vilkårlige afgørelser. Begrundede afgørelser gør det desuden muligt at vurdere, om afgørelsen skal appelleres til en appelret eller kassationsretten.

Såvel **dommernes uafhængighed** i forbindelse med udøvelsen af deres judicielle funktioner som anklagerens uafhængighed i forbindelse med individuelle efterforskninger og retsforfølgninger er forankret i forfatningens artikel 151, stk. 1, uden at dette dog berører den relevante ministers ret til at kræve iværksættelse af retsforfølgning og vedtage bindende retningslinjer på det strafferetlige område.

Det fremgår af samme bestemmelses 4. stykke, at fredsdommere, underrettsdommere samt dommerne ved appelretterne og kassationsretten **beskikkes af kongen** på de betingelser og efter den procedure, der er fastsat i loven.

Dommere udnævnes på livstid. Deres pensionsalder er fastsat ved lov, og dommerne modtager den pension, der er fastsat i loven. Dommere kan kun afsættes eller suspenderes ved en retsafgørelse. En dommer kan kun overføres til et andet embede, hvis den pågældende udnævnes til en anden stilling og giver sit tilsagn hertil (forfatningens artikel 152). Kongen beskikker ligeledes og afsætter de offentlige anklagere ved domstolene (forfatningens artikel 153).

Aflønningen af dommere og anklagere fastsættes ved lov (forfatningens artikel 154).

Dommere må ikke acceptere at udføre opgaver for nogen regering, medmindre de udfører dem ulønnet, og medmindre dette ikke er i strid med loven (forfatningens artikel 155).

Domstolene

Belgien er opdelt i **fem store retsdistrikter** med hver deres **appelret**: Bruxelles, Liège, Mons, Gent og Antwerpen.

Disse retsdistrikter er opdelt i retskredse med hver sin **underret**. Der er 12 retskredse i Belgien. I Bruxelles er der to underretter, hvoraf den ene har nederlandsk som processprog og den anden fransk.

Derudover findes der i disse retskredse **9 arbejdsretter og 9 handelsretter**.

Retskredsene er igen opdelt i retskantoner med hver sin **underret** (justice de paix). Der er 187 retskantoner i Belgien.

Hver af de 10 provinser samt den administrative retskreds Bruxelles-Capitale har en **nævningedomstol (cour d'assises)**. Nævningedomstolen er ikke en permanent retsinstans. Den sættes, hver gang en tiltalt skal stilles for retten.

Lovovertrædelsens art og grovhed, konflikten art samt størrelsen af de involverede beløb afgør, hvilken **type domstol** sagen skal indbringes for.

I visse tilfælde er det tvistens art, der afgør, hvilken domstol sagen skal indbringes for. Underretsdommere i kantonerne har således kompetence til at pådømme sager om nabostridigheder, og retterne i første instans har kompetence i skilsmisssager. I andre sager er kriteriet parternes status. I princippet indbringes de fleste sager mellem erhvervsdrivende for handelsretten.

Når den kompetente domstol er udpeget, udpeges **det sted**, hvor sagen skal behandles.

På det civile område kan sagen indbringes for retten på sagsøgtens hjemsted, eller for retten på det sted, hvor aftalen er indgået eller skal gennemføres.

På det strafferetlige område er retten på den lokalitet, hvor lovovertrædelsen er blevet begået, retten på den lokalitet, hvor mistænkte er bosiddende, eller hvor denne kan antræffes, ligeledes kompetente. For fysiske personer drejer det sig om deres hjemsted og for juridiske personer om det sted, hvor deres hovedkontor ligger.

Domstolshierarki:

Systemet af domstole og retter er opbygget hierarkisk på følgende måde:

4	KASSATIONS DOMSTOL		
3	Appeldomstole	Arbejdsdomstole	Nævningedomstole
2	Førsteinstansretter	Arbejdsretter	Handelsretter
1	Underretter		Politiretter

Afgørelser afsagt ved retter kaldes for "judgements". Afgørelser afsagt ved appeldomstole og Kassationsdomstolen kaldes "arrêts".

De civile domstole behandler hovedsageligt private tvister mellem både fysiske og juridiske personer.

Formålet med de **strafferetlige domstole** er at dømme ophavsmænd til strafbare handlinger til de straffe, der foreskrives i loven (fængsel, samfundstjeneste, bøder osv.).

Det hænder, at parterne ikke er enige i den dom, som retten har afsagt. Parterne og i visse tilfælde også tredjeparter råder over flere **retsmidler** til at få sagen prøvet på ny. Retsmidlerne kan opdeles i ordinære retsmidler og ekstraordinære retsmidler.

Der findes to typer **ordinære retsmidler**: begæring om genoptagelse og appel. I førstnævnte tilfælde har sagsøgte mulighed for at gøre indsigelse over for en udeblivelsesdom, hvorefter sagen behandles i sin helhed ved den domstol, der har afsagt dommen.

Ud over et begrænset antal tilfælde, hvor der ikke er mulighed for at appellere, er **appellen** en ret, som alle de involverede parter kan benytte sig af. Både den domfældte, civile parter, sagsøgte og sagsøger samt den offentlige anklager har mulighed for at få sagen pådømt på ny. Appelsagen behandles altid af en højerestående retsinstans end den, der har afsagt den første dom.

Nedenstående tabel giver en **oversigt over domstole og retter, der behandler appeller**, afhængigt af den instans, hvis afgørelse man ønsker at appellere:

--	--

Dom		Appel
Underret	- civilsager	Førsteinstansret (civil afdeling)
	- handelssager	Handelsret
Politiret	- straffesager	Førsteinstansret (straffedomstol)
	- civilsager	Førsteinstansret (civil ret)
Arbejdsret		Arbejdsdomstol
Førsteinstansretter		Appeldomstol
Handelsret		Appeldomstol

I **appelsager** vurderer dommerne ved en ret eller domstol sagen for anden og sidste gang og afsiger en afgørelse i sidste instans. Parterne har imidlertid stadig mulighed for at **indbringe sagen for kassationsdomstolen**.

Ud over de ordinære retsmidler findes der de **ekstraordinære retsmidler**, hvoraf den vigtigste er **kassationsappellen**. Den medfører ikke, at sagen prøves i tredje instans. Kassationsretten kontrollerer, at loven er overholdt, og prøver ikke sagens realitet.

Foruden de nævnte retter og domstole findes der to andre retsinstanser i Belgien. De har en kontrolfunktion: **statsrådet** og **forfatningsdomstolen**. Statsrådet er en højstående administrativ myndighed, der kontrollerer myndighederne. Den griber ind, når en borger mener, at myndighederne ikke har overholdt lovgivningen. Forfatningsdomstolens rolle består i at sikre, at love, dekretter og forordninger er i overensstemmelse med forfatningen og at sikre en korrekt kompetencefordeling mellem de offentlige myndigheder i Belgien.

Juridiske databaser

 [Le portail du Pouvoir judiciaire de Belgique](#) (det belgiske retsvæsens webportal) giver adgang til bl.a. retspraksis, belgisk lovgivning og det belgiske statstidende, *Moniteur belge*.

Er der gratis adgang til disse databaser?

Ja, adgangen til databasen er **gratis**.

Link

[Service Public Fédéral Justice](#)

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Sidste opdatering: 03/08/2017